

İŞLETMENİN KURULUŞU

(6)

DOÇ.DR.HAKAN SUNAY
A.Ü.Spor Bilimleri Fakültesi

İşletme Kurma Kavramı ve Aşamaları

- İşletmeyi kurucu müteşebbisler kurar.
- Yatırım projesinin hazırlanması güç, masraflı, karmaşık ve uzmanlık isteyen bir iştir.
- İşletme Kurarken;
- İşletmenin büyüklüğüne
- Türüne
- Özelliğine göre bir veya birkaç uzmandan yararlanmak gerekir.
- İşletme kurma düşüncesinin doğuşundan, işletmenin açılışına kadar ki aşamalar;

1.İşletme Kurma Düşüncesi;

- İşletmenin kuruluşunda ilk aşama, müteşebbisin kafasında işletme kurma düşüncesinin doğmasıdır.
- Böylece bu düşüncenin itici gücüyle müteşebbis yapacağı yatırımla ilgili ekonomik, yasal, mali ve teknik araştırmalarla başlar.
- Müteşebbis, özel kesimden bir veya birkaç kişi olabileceği gibi devlette olabilir.
- Ayrıca, bir işletme kurma kararı verilmeden önce yapılacak ilk iş, üretilmesi düşünülen mal ve hizmete ne kadar talep olabileceğini kestirmektir.

2.Ekonomik Araştırma;

- **2.1.Talep Tahmini**
- Talep tahmini yapabilmek için değişik kaynaklardan yeterli ve sağlıklı bilgiler toplamak gerekir.
- Daha sonra bu bilgiler, bazı istatistiki yöntemlerle talep tahminine dönüştürülür.
- Talep tahminleriyle kurulacak işletmenin üreteceği mal ve hizmete, belirli fiyattan ne kadar miktar satın alma isteği olacağı ortaya konulmaya çalışılır.
- **Talep tahmininde kullanılan yöntemler;**
- **1.Tecrübe ve sezgiye dayanan talep tahminleri**
- **2.Ekonomik göstergelere dayanan talep tahminleri**
- **3.İstatistik yöntemlerle yapılan talep tahminleri (en geçerli yöntemdir).**

2.2.Kapasite Belirleme;

- Üretimi düşünölen mal ve hizmetin gelecekteki satış miktarını tahmin etmenin en önde gelen amacı; kurulacak işletmenin büyüklüğünü (kapasite) hesaplamaktır.
- Kurulacak işletmenin kapasitesi, işletme faaliyete başladıktan sonra ortaya çıkabilecek talepleri karşılayabilecek kadar olmalıdır.
- **Kapasite**, genellikle belirli bir zaman içindeki üretim miktarı olarak tanımlanabileceği gibi işletmelerin belirli bir mal ve hizmeti satabilme yeteneğinin belirli bir ölçü ile ifade edilmesidir.
- **Belirli bir dönemdeki talep**, işletmenin aynı dönemdeki üretim gücünden fazla ise **eksik kapasite**, az ise **fazla kapasite** söz konusudur.

2.3.Kuruluş Yeri ve Seçimi;

- İşletmenin yer seçimi çalışmaları, her şeyden önce işletmenin faaliyet göstereceği bölgenin seçilmesiyle başlar.
- Bölge seçiminde bir çok faktör göz önünde bulundurulabilir. Örneğin;
- Ulaşım durumu Çevre Koşulları
- Hammadde Arazi fiyatları
- Enerji Çevredeki Eğitim Kur.
- Su kaynaklarına yakınlık Kültürel Koşullar
- Aynı yerde başka işletmelerin olup olmadığı
- Belediye hizmetlerinin durumu
- Çevredeki kamu kuruluşları
- Hava alanı ve Demiryolu İstasyonu
- Karayolu ve yolcu terminalleri
- Sosyal tesisler
- Spor Tesisleri
- PTT hizmetleri
- Askeri tehlike olup olmadığı

3.Yasal Araştırma;

- Kurulması dūřünülen iřletmenin yasal tūrü devletin kurulacak iřletmeyi ōzel olarak destekleyip desteklemeyeceęi ve iřletme kurup faaliyete geçirebilmek için alınması gerekli izinler arařtırılır.
- **3.1.İřletmenin Yasal Tūrü;**
- **Özel işletmeler, Kamu İşletmeleri ve Yabancı Sermayeli İşletmelerdir.**
- **Tūrkiye’de ōzel işletmelerin yasalarımız açısından sınıflandırılması Őyledir;**
- **1.şahıs işletmeleri;** Tek şahıs işletmesi, Adi ortaklık, Kolektif şirket, Adi komandit şirket
- **2.Sermaye İřletmeleri;** Anonim řirket, Limited řirket, Sermayesi paylara bŐlünmūř komandit řirket
- **3.Kooperatif İşletmeler**
- **4.Dernek ve Vakıf İşletmeleri**
- Tūrkiye’de kurulması dūřünülen iřletme bu tūrlerden birisi olmak zorundadır.

3.2.Devlet Desteği;

- Devlet işletmeye pek çok görevler yüklemiştir. Örneğin; işletme yasalar gereği;
- Gelir ve kurumlar vergisi der
- Personelinin iş güvenliğini sağlar, Sosyal sigortalar yasasına göre işçileri için hastalık, ihtiyarlık, kaza primleri der.
- Ticaret yasasına göre; İşletme defterlerini tutar.
- Devletin yüklediği görevleri gerektiği biçimde yapan işletmeleri devlet korur ve destekler;
- İşletmeyi desteklemek için yatırım indirimi denilen vergi kolaylığı sağlanır.
- İthal edilecek makinalardan gümrük vergisi almaz.
- Bankalardan düşük faizli kredi verir.
- Devletin bu desteği için işletmeye ilişkin yatırım projesinin DPT tarafından desteklenmeye değer bulunması gerekir.

3.3.Alınması Gereken İzinler;

- 1.Belediyeden imar durumu, inşaat ruhsatı, iskan ve kabul izni, fabrika kurma, açma izni
- 2.1593 sayılı genel hıfzısıhha yasası gereğince valilik veya kaymakamlıktan işletme kurma izni
- 3.İşçilerin sağlığını koruma ve iş emniyeti tüzüğü gereğince bölge çalışma müdürlüğü izni
- 4.Bazı konularda milli savunma, içişleri bakanlığından izin
- 5.İşletmenin sanayi siciline kayıt olması zorunludur.
- 6.İşletmenin bağlı bulunduğu ticaret veya sanayi odasına üye olması zorunludur.

4.Mali Araştırma;

- **Mali araştırmayla kurulacak işletmenin toplam yatırım tutarı, sermayenin nasıl ve nereden bulunacağı, işletmenin gelir, gider ve karının ne olacağı hesaplanır.**
- **Mali araştırmada yatırım tutarı hesaplandıktan sonra, yıllık işletme gelirleri ve giderleri tahmin edilir.**
- **Kurulması dűřünűlen iřletmenin tahmini gelir gider bűtçesi denilir (proforma bilançosu)**

5.Teknik Araştırma;

- Kurulması dūřünūlen iřletme ile ilgili teknik arařtırmaları genellikle “teknik uzmanlar” yapar.
- Eęer kurulacak iřletme kūçükse mūteēebbis kendi çapında benzer iřletmeleri inceleyip, uzmanlara danıřarak arařtırma yapar;
- Üretim yönetimini belirleme
- Üretimi gerçekleştirecek makinaların seçimi
- Kuruluş yerine yerleşme planının hazırlanması
- Üretim sonucu çıkan fiziki ve kimyevi artıkların değerlendirilmesi planının hazırlanması
- **Teknik konuları arasındadır.**

6. Deneme Üretimi;

- Yeni kurulan bir işletme, hemen kurulur kurulmaz tam kapasite ile çalıştırılmaz.
- Üretimin önceden planlandığı gibi gerçekleştirilemeyeceği kesinlikle denenmelidir.
- Üretilen mal ve hizmetler, tüketicilerin eline geçmeden önce kontrol edilmeli, kalite kontrol yapılmalıdır.
- Tersi bir durumda daha işletme açılır açılmaz bütün müşterilerini kötü kalite mal ve hizmetle kaybedebilir.

7.Açılış Töreni;

- Yeni açılan ve deneme üretiminden başarıyla çıkan işletme, resmen açılarak mal ve hizmetlerini tüketiciye sunmaya hak kazanmış olur.
- İşletme ister küçük ister büyük olsun ilk kez kapılarını halka açması, büyük ve unutulmaz bir olaydır.
- Bu nedenlerle işletme kurucuları bu olayın sevincini, mutluluğunu ve kıvancını dostlarıyla ve halkla paylaşmak isterler.
- Davetlilerin huzurunda herkesçe uygun görülen bir **seçkin kişi işletmenin açılışını simgeleyen “kurdeleyi”** keserek işletmenin resmen açılışını yaparlar.
- Böylece ülke ekonomisine yeni bir birim katılmış olur.

BAŞARILAR DİLERİM

DOÇ.DR.HAKAN SUNAY